

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ESF projekts "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" (Nr.7.3.1.0/16/I/001)

Bērnu un pusaudžu nodarbināšanas normatīvais regulējums (darbu veidi)

Dace Jakimova
Darba drošības un vides veselības institūts,
Rīgas Stradiņa universitāte

08.01.2002. MK noteikumi Nr.10
«Noteikumi par darbiem, kuros atļauts
nodarbināt bērnus vecumā no 13 gadiem»

- ✓ dārzu ravēšana un laistīšana
- ✓ ražas novākšana
- ✓ ziedu novākšana
- ✓ ārstniecības augu vākšana
- ✓ augļu, dārzeņu un ogu iepakošana
- ✓ koku, ziedu un augu stādīšana un kopšana
- ✓ stādu sagatavošana
- ✓ mājdzīvnieku barošana, apkopšana un ganīšana, ja darbs nenotiek vietās, kurās mākslīgi apsēklo un aplecina dzīvniekus, un ja darbs nav saistīts ar plēsīgu dzīvnieku, vaislas ērzeļu un bulļu kopšanu
- ✓ nemehanizēta siena sagatavošana
- ✓ laukumu un skvēru sakopšana

- ✓ tīrās veļas šķirošana un gludināšana
- ✓ mājstrādnieka darbu veikšana
- ✓ kantoru, viesnīcu, kafejnīcu un citu līdzīgu telpu uzkopšana
- ✓ transportlīdzekļu, logu un citu priekšmetu mazgāšana, ja darbs nav saistīts ar dažādu tilpņu un iekārtu attīrīšanu, kā arī cauruļu, krāšņu, gāzes vadu un ventilācijas iekārtu tīrīšanu
- ✓ kurjera darbu veikšana
- ✓ preču iesaiņošana un iepakošana
- ✓ etiķešu līmēšana uz precēm un izstrādājumiem
- ✓ apavu tīrīšana un citu vienkāršu ielu pakalpojumu sniegšana (plakātu līmēšana, logu mazgāšana, izsūtāmā pienākumu veikšana)
- ✓ preču piegādāšana mājās
- ✓ pārtikas un nepārtikas preču pārdošana uz ielām

28.05.2002. MK noteikumi Nr.206

«Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību»

- ✓ Darbs ir pielīdzināms glābšanas darbam avāriju gadījumos
- ✓ Darbs ir pielīdzināms izmēģināšanas darbam
- ✓ Darbs ir pielīdzināms ugunsbīstamam un sprādzienbīstamam darbam
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar pastāvīgu smaguma pārnēsāšanu vai pārvietošanu, ja tas pārsniedz 10 kg (zēniem) un 4 kg (meitenēm)
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar ventilācijas, ūdens, kanalizācijas, attīrīšanas iekārtu sistēmu apkalpi un apkopi
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar ieroču, to sastāvdaļu, munīcijas, sprāgstvielu, spridzināšanas ietaišu, pirotehnisko izstrādājumu un pašaizsardzībai vai sabiedriskās kārtības un drošības garantēšanai paredzētu speciālo līdzekļu ražošanu, izmēģināšanu, glabāšanu, lietošanu, tirdzniecību un reklāmu
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar dažādu objektu un būvju nojaukšanu
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar vilcienu kustību (mašīnista darbs vilcienos un citos līdzekļos, kustības dispečers, konduktors, regulētājs, vagonu un ceļu apskatītājs, pavadonis)
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar celulozes, papīra un to izstrādājumu ražošanu

- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar dažādu konstrukciju montāžu (piemēram, ar metāla, dzelzsbetona konstrukciju montāžu)
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar inficētu personu un psihiski slimu cilvēku kopšanu un uzraudzību (arī slimnīcās)
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar naftas ieguvi un naftas produktu ražošanu, kā arī ar urbšanu saistīts darbs
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar elektrības un siltuma ražošanu, kā arī piegādi AES, TES un HES
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar rūpniecisku keramikas ražošanu, ja darbā tiek izmantoti svīnu saturoši savienojumi, vai stikla ražošanu
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar pasažieru un kravu (produkcijas) pārvadāšanu (autotransporta vadīšana)
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar drukāšanu (iespiešanu), izņemot gadījumu, ja pusaudzīm ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošanu
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar metāla vai tā izejvielu otrreizēju pārstrādi

- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar ķīmisko vielu, maisījumu un izstrādājumu, kā arī ķīmisko šķiedru ražošanu
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar narkotisko vielu un narkotiskas vielas saturošu augu pārstrādi, glabāšanu, ražošanu un realizēšanu
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar mežizstrādi (koku ciršana, atzarošana, izvilkšana, balķu iekraušana un izkraušana). Malkas zāģēšana un skaldīšana, izņemot gadījumu, ja pusaudzīm ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar gaļas un gaļas produktu pārstrādi un konservēšanu, izņemot gadījumu, ja pusaudzīm ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar koksnes apstrādi ar ripzāģi vai lentzāģi un frēzēm, izņemot gadījumu, ja pusaudzīm ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar zivju un to produktu pārstrādi un konservēšanu, izņemot gadījumu, ja pusaudzīm ir attiecīgā specialitāte un kvalifikācija
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar bērnu pakalpojumu sniegšanu, izņemot vainagu pīšanu, sēru lenšu noformēšanu un līdzīgus darbus
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar akmens apstrādi

- ✓ Darbs zem ūdens, zem zemes, gaisā, bez uzraudzības uz ūdens; jūras un upes flotē, aviācijā (gaisa un ūdens transports)
- ✓ Darbs patologanatomijas nodaļās, morgos un vivārijos
- ✓ Darbs publiskajās tualetēs
- ✓ Darbs vietās, kurās mākslīgi apsēklo un aplecina dzīvniekus
- ✓ Darbs ieslodzījuma vietās
- ✓ Darbs azartspēļu organizēšanas vietās
- ✓ Darbs vietās, kurās ražo, realizē un demonstrē erotisko un pornogrāfisko produkciju
- ✓ Ar dzīvnieku un putnu kaušanu un kautķermeņu sadalīšanu saistīts darbs
- ✓ Ar klaiņojošu suņu un kaķu ķeršanu un iznīcināšanu saistīts darbs
- ✓ Ar infekcijas slimībām saslimušu dzīvnieku kopšana un ar to saistīts darbs
- ✓ Darbs, kurā izgatavo mācību materiālus no dzīvniekiem (peles, žurkas, jūrascūciņas)

- ✓ Darbs, kurā darba izpildītāja dzīvību un veselību tieši apdraud nikni, indīgi vai agresīvi dzīvnieki
- ✓ Darbs, kas saistīts ar saspiešanu, šķidrīnātu vai izšķīdinātu gāzu ražošanu, uzglabāšanu un izmantošanu, kā arī attiecīgu iekārtu lietošanu
- ✓ Darbs anestezioloģijas, reanimācijas un intensīvās terapijas nodaļās (palātās)
- ✓ Darbs, kuru veicot ir iespējami nogrūvumi un aizbērumi (kalnrūpniecība un darbs karjeros)
- ✓ Darbs, kuru veicot ir iespējama darba izpildītāja krišana no vairāk nekā pusotra metra augstuma
- ✓ Darbs, kuru veicot ir iespējama darba izpildītāja krišana no kustībā esošiem objektiem (līdzekļiem)
- ✓ Darbs, kuru veicot ir saskare ar netīrās veļas apstrādi, sadzīves atkritumiem un maitām

- ✓ Darbs, kuru veicot ir saskare ar līķiem, līķu ādu, orgāniem un asinīm
- ✓ Darbs, kura tempu nosaka mehānismi un par kuru tiek maksāta akorda alga
- ✓ Darbs ar mucām, tvertnēm, rezervuāriem vai stikla baloniem, kuros ir šo noteikumu [2. pielikuma](#) 3.2. apakšpunktā minētās ķīmiskās vielas
- ✓ Darbs ir tieši saistīts ar alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu ražošanu, izmēģināšanu, glabāšanu, lietošanu, tirdzniecību un reklāmu
- ✓ Darbs, kas saistīts ar auras ražošanu
- ✓ Darbs, kas saistīts ar akmeņogļu kvēpos, darvā un piķī esošo policiklisko aromātisko ogļūdeņražu iedarbību
- ✓ Darbs, kura laikā notiek nodarbināto saskare ar putekļiem, iztvaikojumiem vai aerosoliem, kas rodas, apdedzinot un elektrolītiski attīrot vara un niķeļa rūdas izstrādājumus
- ✓ Darbs, kas saistīts ar stipro skābju procesu izopropilspirta ražošanā
- ✓ Darbs, kas saistīts ar cietkoksnes putekļu iedarbību

Fizikālie faktori:

- ✓ kustībā esoši, rotējoši, krītoši un lidojoši objekti (priekšmeti)
- ✓ jonizējošais starojums
- ✓ augstsprieguma elektrības radīts risks
- ✓ paaugstināts vai pazemināts spiediens (darbi zem ūdens vai vairāk nekā 2000 metru virs jūras līmeņa)
- ✓ trokšņa līmenis, kura standartizētā septiņu stundu atskaites perioda dienas ekspozīcijas vērtība pārsniedz 80 dBA
- ✓ plaukstu un roku vibrācija, kuras standartizētā septiņu stundu atskaites perioda dienas ekspozīcijas vērtība pārsniedz 2 m/s²
- ✓ visa ķermeņa vibrācija, kuras standartizētā septiņu stundu atskaites perioda dienas ekspozīcijas vērtība pārsniedz 0,5 m/s²

Bioloģiskie faktori:

- ✓ 3. un 4.grupas bioloģiskie aģenti (bioloģiskie aģenti, kas ir bīstami nodarbinātajiem, un pastāv risks, ka tie radīs draudus citiem cilvēkiem)

Kīmiskie faktori:

- ✓ kancerogēnas un mutagēnas vielas
- ✓ svins un tā savienojumi, ciktāl attiecīgās vielas absorbē cilvēka organisms
- ✓ azbests

Ķīmiskās vielas un maisījumi, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. [1272/2008](#) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojumu 1. pielikumā minētajiem klasificēšanas kritērijiem vienā vai vairākās turpmāk minētajās bīstamības klasēs un bīstamības kategorijās ar vienu vai vairākiem turpmāk minētajiem bīstamības apzīmējumiem:

- ✓ akūta toksicitāte, 1., 2. vai 3. kategorija (H300, H310, H330, H301, H311, H331)
- ✓ kodīgums ādai, 1. A, 1. B vai 1. C kategorija (H314)
- ✓ uzliesmojoša gāze, 1. vai 2. kategorija (H220, H221)
- ✓ uzliesmojoši aerosoli, 1. kategorija (H222)
- ✓ uzliesmojošs šķidrums, 1. vai 2. kategorija (H224, H225)
- ✓ sprādzienbīstamas vielas, kategorija "nestabilas sprādzienbīstamas vielas" vai 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5. apakšgrupas sprādzienbīstamas vielas (H200, H201, H202, H203, H204, H205)

- ✓ pašreaģējošas vielas un maisījumi, A, B, C vai D tips (H240, H241, H242)
- ✓ organiskie peroksīdi, A vai B tips (H240, H241)
- ✓ toksiska ietekme uz īpašu mērķorgānu pēc vienreizējas iedarbības, 1. vai 2. kategorija (H370, H371)
- ✓ toksiska ietekme uz īpašu mērķorgānu pēc atkārtotas iedarbības, 1. vai 2. kategorija (H372, H373)
- ✓ elpceļu sensibilizācija, 1. kategorija, 1. A vai 1. B apakškategorija (H334)
- ✓ ādas sensibilizācija, 1. kategorija, 1. A vai 1. B apakškategorija (H317)
- ✓ kancerogenitāte 1. A, 1. B vai 2. kategorija (H350, H350i, H351)
- ✓ cilmes šūnu mutagenitāte 1. A, 1. B vai 2. kategorija (H340, H341)
- ✓ toksiska ietekme uz reproduktīvo funkciju, 1. A vai 1. B kategorija, (H360, H360F, H360FD, H360Fd, H360D, H360Df)